

PEDON KIROUS

SUOMALAISIA MIEKKÄ JA MAGIA -NOVELLEJA

KUSTANTAMO
HELMIVIYO

TOIM. JURI NUMMELIN

Pedon kirous

Pedon kirous

Suomalaisia miekka ja magia -novelleja

Toim. Juri Nummelin

Kustantamo Helmivyö
Turku 2025

Pedon kirous. Toim. Juri Nummelin

ISBN 978-952-7469-74-3

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

Sisällysluettelo

- 8 Juri Nummelin: Lukijalle
- 9 Juri Nummelin: Miekan ja magian tarina
- 18 Jussi Katajala: Kultanaamioinen jumala (Seikkailukertomuksia No. 1 (2007); kirjassa Leonardon rasia ja muita historiallisia tarinoita. Osuuskumma 2013)
- 44 Sauli Santikko: Veren maku (Magus #16, 2/1993)
- 74 Erkki Leppänen: Velhon tytär (kirjassa Kirotn maan kulkijat, Vaskikirjat 2014)
- 105 M. G. Soikkeli: Kolmen kruunun perilliset (Portti 3/1996)
- 153 Mike Pohjola: Farared Finnen saaga (Usva 3/2008)
- 170 Anssi Hynynen: Sepän oppipoika (Conan n:o 5/1987)
- 177 Antti Oikarinen: Pedon kirous (Tähtivaeltaja 1/1985; kirjassa Tähtipuu. 33 kotimaista tieteisnovellia, Ursa 1990)
- 194 Kristel Nyberg: Lapsenpäästäjä (kirjassa Tarinoita Jaconiasta, Vaskikirjat 2020)
- 216 Jukka Laajarinne: Peto (Conan 2/1988)
- 219 Edith Arkko: Korvakoru (kirjassa Villin magian maat, Vaskikirjat 2023)
- 246 Juha Salminen: Velhojen taistelu (Spin 1/1989)
- 284 Heikki Nevala: Ikuisuuden hinta (kirjassa Kirotn maan kulkijat, Osuuskumma 2014)
- 324 Juha Jyrkäs: Tuonelan aurinko (kirjassa Tuonelan aurinko ja muita kertomuksia Maaemästä, Nysalor 2024)
- 356 Tuomas Saloranta: Vhalkiirin tytär (Usva 3/2008)

Lukijalle

Pedon kirous on ensimmäinen suomalaisen miekka ja magia -kirjallisuuden historiallinen antologia, se on toisin sanoen tehty pelkästään aiemmin julkaistuista tarinoista. Varhaisimmat tarinat ovat 1980-luvulta, uusimmat 2020-luvulta. Mukana on lukijanovelleja, fanzineiden tekstejä ja antologioihin tehtyjä novelleja. Lajityypin yhteys roolipeleihin käy hyvin ilmi, samoin se, että pitkä novelli on miekka ja magia -genrelle ominainen. Suomalaisen kirjallisuushistorian laajinta jaettua universonia Jaconiaa ei voinut olla ottamatta mukaan.

Sisällysluettelosta käy ilmi, missä ja milloin novellit on alun perin julkaistu. Osa kirjoittajista on kevyesti editoinut omaa novelliaan, mutta osa on julkaistu käytännössä sellaisenaan.

Pedon kirous on osa hanketta, jossa pyrin taltioimaan suomalaisen fantasiakirjallisuuden historiaa osana laajempaa historiateosta. Myöhemmin ilmestyy oma antologiansa kotimaisen fantasian varhaisvaiheista 1800-luvulla. Tietokirja aiheesta julkaistaan vuoden 2026 puolella.

Kiitos *Pedon kirouksesta* kuuluu ennen kaikkea kaikille kirjoittajille, jotka antoivat tekstejään julkaistavaksi, mutta myös Erkkä Leppäselle, joka ehdotti monia hyviä novelleja. Suurin osa niistä myös pääsi kirjaan, ja Erkkää voisi melkein pitää kirjan toisena toimittajana.

Mikä on parasta elämässä? *Crom*, hyvän kirjan lukeminen tietenkin!

Turussa syyskuussa 2025

Juri Nummelin

Juri Nummelin

Miekan ja magian tarina

Kaikki tuntevat J. R. R. Tolkienista ja C. S. Lewisistä siinneen fantasian lajin, jossa ollaan kokonaan toisessa maailmassa tai liikutaan tämän maailman ja toisen maailman välillä. Tarinoissa käytetään usein niin sanottua quest-rakennetta, jossa pieni joukko erilaisia ihmisiä ja muita olentoja vaeltaa pitkän matkan pelastaakseen maailman tai koko maailmankaikkeuden. Tolkienlaista fantasiaa sanotaan usein korkeaksi fantasiaksi (high fantasy), ja se syntyi käytännössä 1950-luvun aikana, kun Tolkienin *Taru sormusten herrasta* ilmestyi ensimmäistä kertaa Englannissa. Todellisuudessa traditio on pidempi ja alkaa jo 1800-luvun loppupuolelta. Joka tapauksessa korkean fantasian perinne on valtavan laaja ja rakastettu, ja se näkyy esimerkiksi Game of Thronesin suosiossa, vaikka se ei puhtaasti lajityyppiä edustakaan.

Toisen maailmansodan alla oli Yhdysvalloissa alkanut ilmestyä erilaista fantasiakirjallisuutta, jonka vaikutusta ei voi verrata Tolkieniin, mutta oman jälkensä nykyiseen populaarikulttuuriin lajityyppi on kuitenkin jättänyt. Kyse on jälkikäteen sword and sorcery -lajityypiksi nimitystä toiminnallisesta, väkivaltaisesta ja kyynisestä lajityypistä, joka syntyi Weird Tales -nimisen pulp-lehden sivuilla 1930- ja 1940-luvuilla. Silläkin on ollut edeltäjänsä, kuten Edgar Rice Burroughsin ja Harold Lambin kaltaiset kirjailijat. Suomeksi sword and sorcery on nimetty miekka ja magia -kirjallisuudeksi; termin historiasta Suomessa myöhemmin.

Kuten Matti Savolainen on kirjoittanut, sword and sorcery -lajityypin tarinat sijoittuvat "fantasiamaail-

maan, jossa yliluonnolliset ja maagiset voimat osallistuvat tapahtumien kulkuun ja jossa moderni tiede ja teknologia ovat tuntemattomia”. Tarinoissa “seikkailut paikantuvat yleensä epämääräiseen ja idealisoituun feodaaliseen menneisyyteen”. Joissain tarinoissa ollaan myös kaukaisessa tulevaisuudessa, joka on muuttunut jonkin määrittelemättömän katastrofin takia dystooppiseksi. Tämä ei tarkoita, etteikö historiallisessa tarinassa voisi olla sword and sorceryn piirteitä.

Samoja piirteitä on monessakin korkeaan fantasiaan kuuluvassa kirjassa, ja lajityypit erottaakin toisistaan usein juuri sankarin hahmo, joka kyynisyydessään lähestyy antisankaria. Tärkeää on myös, että sword and sorcery -tarinoissa sankari ei yritä pelastaa koko maailmaa, vaan lähinnä itsensä ja samalla kahmia itselleen omaisuutta.

Lisäksi alkuperäinen sword and sorcery -kirjallisuus ilmestyi novelleina pulp-lehdissä, kun taas korkean fantasian omin julkaisufoorumi on romaani tai pikemminkin romaanisarja. Toisaalta monilla sword and sorceryn kirjoittajilla novellit linkittyivät yhteen ja sijoittuivat samaan fiktiiviseen maailmaan.

Miekka ja magia -lajityypin tärkein nimi on Robert E. Howard, joka loi 1930-luvulla vetävissä tarinoissaan Conanin ja muita sankareita, joiden tärkein avu myyttisessä menneisyydessä on väkivalta. Jotkut sword and sorcery -tyyppiset tarinat sijoittuvat avaruuteen, ja niiden tärkeä esikuva ovat olleet Edgar Rice Burroughsin Mars- ja Venus-tarinat. Näiden avaruustarinoiden tekijöistä tärkeimpiä on ollut Leigh Brackett, joka tuli tunnetuksi myös Hollywoodin käsikirjoittajana. Brackett kirjoitti myös lännentarinoita, ja samoin teki Robert E. Howard, jonka Conaneissa onkin paljon lännkkäri vaikutteita. (Brackett oli nainen, mikä tunnetusti hämäsi aina-

kin elokuvaohjaaja Howard Hawksia, joka nimenomaan halusi Brackettin dekkarielokuvansa *Syvän unen* käsi-kirjoittajaksi.)

Sword and sorcery -termi liitettiin lajityyppiin jälkikäteen, niin kuin lajityyppien kanssa usein käy. Amerikkalainen kirjailija L. Sprague de Camp (joka jatkoi omissa teoksissaan Howardin perinnettä ja kirjoitti omia Conan-tarinoitaan) käytti eräässä arviossaan termiä jo vuonna 1953. Myöhemmin vuonna 1961 englantilainen scifi- ja fantasiakirjailija Michael Moorcock (joka on omissa kirjoituksissaan usein vastustanut tolkienlaista tulkintaa lajityypistä) peräsi Howardin novellien genrelle nimeä Amra-nimisessä vaikutusvaltaisessa fanzinessa; hän itse ehdotti termiä "epic fantasy". Fritz Leiber ehdotti tällöin sword and sorcery -termiä, joka onkin jäänyt lajityypin vakiintuneeksi nimeksi. Siinä on kaikuja 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun alussa Italiassa tehdyistä swords and sandals -elokuvista, joissa antiikin Roomaan ja Kreikkaan sijoitettiin miekkailua sisältäviä seikkailutarinoita. L. Sprague de Camp keksi myöhemmin toisenkin termin, "heroic fantasy", jota jotkut mieluummin käyttävät, ehkä siksi että se kuulostaa hienommalta.

Amerikkalaista väkivaltaisempaa fantasiaa ei kuitenkaan ole otettu samalla tavalla vakavasti akateemisessa maailmassa kuin Tolkienia, josta on viime vuosikymmeninä ilmestynyt paljon erilaista tutkimusta. Sword and sorcery -lajityyppejä on myös kritisoitu fasistisista asenteista, varsinkin *Conan barbaari* -elokuvan (1984) jälkeen, joka tosin muutti monia Howardin alkuperäisten tarinoiden piirteitä. Nykyään monet fantasiasarjat ovat kuin yhdistelmä miekkaa ja magiaa sekä tolkienlaista korkeaa fantasiaa, minkä huomaa vaikkapa *Game of Thronesin* alarmistisesta väkivallan määrästä.

Milloin Suomessa julkaistiin ensimmäiset miekka ja magia -tarinat? Onko mahdollista ajatella, että jonkinlaista protoversiota lajityypistä on esiintynyt jo 1800-luvulla? Mitä muutakaan on suomenkielisen teatterin edelläkävijän Kaarlo Bergbomin novelli "Belsazarin pidot", joka ilmestyi vuonna 1864 Joukahainen-albumissa? Siinä kerrotaan Raamatusta tuttu tarina kuninkaasta, joka uhkaa Jahvetta, mutta joutuu kauheiden tapahtumien keskele, kun Jumalan käsi laskeutuu taivaasta ja kirjoittaa seinälle kultakirjaimin "Mene mene tekel ufarsim". Tämän jälkeen profeetta Daniel selittää, mitä näky tarkoittaa, ja tämän selvittyä Belsazarin pettyneet seuraajat tappavat kuninkaan. Tyyllilaji on aistillinen ja ennakoi Robert E. Howardin tai Clark Ashton Smithin houereisia kuvauksia:

Tuliset soihdut, joita vasten lukemattomia kiiltokeiviä säihkyi, valaisivat, tuhansittain kuninkaallisen salin ihmeellisellä, kirjavalla valolla. Vasten valkoisia marmoriseiniä liikkuvat purpurapeitetyillä penkeillä soturit ja heidän edessään oli kauniita nuoria poikia, polvillaan tarjoten heille mehukkaita hedelmiä, vaahtoelevia viiniä. Hillimätöin ilo hallitsi kaikkien mielet, raivokkailla ihastusnauruilla se palkittiin, joka irstaisuudella ja ilveillä koetti huvittaa raakoja toveriansa.

Salin keskellä leijaili hekkumallisissa tanseissa mustasilmäisiä orjattaria, ihan kuin kevät-tuulen tuuvittelemia kukkia. Muut tytöt seisoivat tanssivaisten ympärillä ja säästivät heidän hempeitä liikekeitään pauhaavilla cymbaalilla, helisevillä huiluilla. Tulisemmin kuin soihdut säihkyivät orjattarien silmät — enemmän kuin viinit ne kiihoittivat miesten mielet.

Mutta salin perillä istui kulta-istuimella itse kuningas. Tämä raivokas ilo miellytti häntä, ehkei siitä jälkeäkään näkynyt synkeässä katsannossaan. Laihat kellertävät kasvonsa olivat ikäänkuin kamalana arvoituksena ja rohkeinkin soturi ei tohtinut vastata leimausta hänen terävästä silmästään.

Tästä ei ole enää pitkä matka Conaniin.

Kaikki lajityypin ominaispiirteet eivät tietenkään esiinny Bergbomin tarinassa. Sen sijaan Mika Waltarin ”Auringonlaskun saari” kuuluu ehdottomasti lajityyppiin – se itse asiassa jännittävästi paljastaa, että samantyyppisiin ideoihin ja tyylliratkaisuihin voidaan päätyä toisista riippumatta samaan aikaan ympäri maailmaa. Novellissa viikinkipäällikkö kuulee tarun ”Auringon Laskun Maasta, jossa kukaan ei ole vielä milloinkaan ollut käynyt ja jota merihirviöt vartioivat”. Taru ei jätä häntä rauhaan ja rohkeimpien miestensä kanssa hän lähtee etsimään salaperäistä maata, huonoin seurauksin. Pitkä novelli ilmestyi alun perin Kristian Korppi -salanimellä julkaistussa kirjassa *Kuolleen silmät* (1926), jonka Waltari kirjoitti käytännössä teini-ikäisenä. ”Auringonlaskun saareen” Waltari sai innoitusta virolaisen Friedebert Tuglasin novellista ”Maailman lopussa”, joka oli julkaistu suomeksi kirjassa *Kohtalo* Aino Kallaksen suomentamana vuonna 1919.

Ulkomaillakin Waltarin novellia verrattiin Conaniin, kun se ilmestyi englanniksi Johanna Sinisalon toimittamassa kirjassa *The Dedalus Book of Finnish Fantasy* (2005), ja se todellakin olisi hyvin voitu julkaista jossain Weird Talesin tai Magic Carpetin kaltaisessa fantasiaan keskittyvässä pulp-lehdessä. Valitettavasti en saanut perikunnalta lupaa käyttää ”Auringonlaskun saarta” tässä kirjassa, mutta se löytyy helposti vuonna 2023 ilmesty-

neestä *Kuolleen silmien* uusintapainoksesta, jonka toimitin.

Toinen saman ajan tapaus, jonka voi halutessaan laskea miekka ja magia -tarinaksi, on myös salanimi Apso Uramon (oikea nimi Albert Paavilainen) suojeluskuntafantasiaksi laskettavan *Perman vallan perijän* (1929) sisäkkäiskertomus, jossa kerrotaan tarunhohtoisen Perman eli Bjarmian tarina. Ajan suomalainen seikkailukirjallisuus oli kuitenkin pääsääntöisesti realistista eikä ole sisältänyt fantasiaelementtejä, jotka miekka ja magia -tarinoissa olisivat oleellisia. Kun *Kalevalan* Kullervon tarinaa kerrottiin toisintoina, siitä jätettiin pois fantastiset elementit. Ja kuten Boris Hurtta on omissa tutkimuksissaan havainnut, muinaiseen Suomeen sijoituvissa poikakirjoissa, joita tehtiin paljon 1920- ja 1930-luvuilla, ei yleensä esiinny Väinämöistä. Ylipäätään ajatus oli tuolloin, että suomalaisten muinaisusko on ollut monoteististä, toisin sanoen kristinuskon edeltäjä!

Toinen mahdollinen edeltäjä voisi olla kuvittaja Kari Suomalaisen nuortenjännäri *Yhdestoista askel* (1948), johon sisältyvä kertomus keskiaikaisesta Euroopasta voisi olla jotain vähemmän tunnettua miekkaa ja magiaa. Erikoisen ennakkointi on myös runokriitikko Mirjam Polkusen ainoaan runokirjaan *Viittojenriisumisjuhlaan* (1952) sisältyvä runo ”Matka maailmanloppuun”, joka niin ikään kertoo tuhoontuomitun laivan viimeisestä retkestä, tällä kertaa antiikin Välimeren maisemissa. Runoihin viittaaminen tässä yhteydessä ei ole edes kaukaa haettua, sillä pulp-lehdissä ilmestyi paljon runoja, ja kaikki keskeiset miekka ja magia -kirjailijat julkaisivat samoihin teemoihin liittyvää runoutta proosansa ohella.

Entä käännökset? Niin sanotuissa lukemistolehdissä nähtiin vuosisadan puolivälissä myös käännöksiä aidosta amerikkalaisesta sword and sorcerysta, kuten tunnetun scifi- ja fantasiakirjailijan Henry Kuttnerin ”Lohi-

käärmeen valtaistuin”. Se ilmestyi vuonna 1946 Kanervan kustannusliikkeen *Seikkailujen sankareita* -kokoelmassa. Tarinan nimi oli alun perin ”Spawn of Dagon” ja se oli ilmestynyt vuonna 1938 *Weird Tales* -lehdessä, johon Howard ja kumppanit kirjoittivat. Novellin pääosassa on atlantilainen Elak, joka esiintyi muissakin Kuttnerin tarinoissa. Novelli on varmasti vaikuttanut suomalaisista lukijoista erikoiselta! (Kuttnerilta suomennettiin sittemmin *Seikkailujen Maailmassa* myös Burmaan sijoittuva mystinen seikkailutarina ”Surman vedet” (1941), mutta se tapahtuu nykyajassa.)

Suomalaisia kirjoittajia novelli ei kuitenkaan vaikuta herätelleen uuden lajityypin pariin eivätkä maammesenttarit innostuneet kokeilemaan miekka ja magia -tarinoiden kirjoittamista. Yksi poikkeus on Klaus Marno, joka kirjoitti kymmeniä novelleja eri lehtiin 1940-luvulla; hän saattoi olla oikealta nimeltään Turo Ahva, jolla nimellä myös ilmestyi tarinoita ja yksi kokonainen rikostarinoiden kokoelmakin. Marnon nimellä ilmestyi esimerkiksi fantasianovelli ”Punainen temppeli” (Lukemisto 7/1945), jossa seikkailija löytää salaperäisen maailman. Tarina muistuttaa esimerkiksi Clark Ashton Smithin kirjoittamia novelleja.

Lajityyppi alkoi enemmän näkyä Suomessa 1970- ja 1980-luvuilla, kun Marvel-yhtiön Conan-sarjakuvia ruvettiin julkaisemaan Sarjakuvalehden sivuilla. Tapter-yhtiön Conan-sarjakuvalehti alkoi vuonna 1975, joskaan se ei jatkunut pitkään. Myöhemmin Conan-lehteä julkaisi Semic. Vuosina 1986–1988 Semic julkaisi myös näyttäviä albumeita, joissa kussakin oli yksi pitkä tarina. Ne olivat Roy Thomasin muokkaamia Howardin ja muutamien muiden alkuperäistarinoita, ja kuvitus oli John Busceman ja Tony de Zunigan tyylikästä mustavalkojälkeä.

Conan ilmoitti nimiössä olevansa ”miekan ja magian lehti”; on mahdollista, että tämä oli ensimmäinen kerta, kun termiä käytettiin Suomessa. Lehdessä järjestettiin vuonna 1985 äänestys lajityypin nimestä, kun lehden saamissa lukijakirjeissä miekkaa ja magiaa oli pidetty huonona terminä. Tilalle oli ehdotettu herooista fantasiaa. Asiaa käsittelevä kirjoitus numerossa 3/1985 on asiantunteva, ja siinä käydään läpi aiemmin mainittu Moorcockin ja Leiberin fanzine-kirjoittelu. Lisäksi jutussa mainitaan vanhempia kirjailijoita, jotka harrastivat lajia jo ennen Howardia, kuten James Branch Cabell, William Morris, E. R. Eddison ja lordi Dunsany. Osaa näistä on tosin pidetty myös tolkienlaisen fantasi-an edeltäjinä.

Conan-lehden vaikutusta suomalaiseen fantasiaan ei voi yliarvioida. Vuonna 1986 aloitteleva sarjakuvantekijä Petri Hiltunen nimittäin julkaisi Conan-lehden lukijan sarjakuvana ensimmäisen Praedor-tarinan, joka sijoittuu hänen keksimäänsä Jaconiaan. Sitten Praedor-tarinoita on ilmestynyt lukuisia, niin sarjakuvina, novelleina ja romaaneina kuin peleinäkin, ja Jaconiaa voi pitää Suomen kirjallisuuden historian keskeisenä niin sanottuna jaettuna maailmana, johon muutkin tekijät voivat sijoittaa omia tarinoitaan. Hiltunen on tehnyt Praedor-maailmastaan viisi sarjakuvakirjaa, ja lisäksi niistä on koottu omnibus-laitos, johon on koottu kaikki Praedor-sarjakuvat. Pelikäsikirjoittaja Ville Vuorela puolestaan on sijoittanut Praedorin maailmaan neljä romaania. Tamperelaisen Erkkä Leppäsen vetämä Vaskikirjat on julkaissut lukuisia Praedor-antologioita sekä muutama romaanin. Suomalaisen miekka ja magia -kirjallisuuden valikoimaa ei voisi julkaista ilman Praedoria.

Conan-albumeissa nähtiin vuosina 1987–1988 myös

lukijanovelleja, jotka edustivat melko tyylipuhdasta miekkaa ja magiaa. Ensimmäisenä asialle ehti numerossa 5/1987 sittemmin filosofiantutkijana toiminut ja muutakin fantasiaa kirjoittanut Anssi Hynynen. Novelli ”Seppän oppipoika” on lyhyt, mutta toimiva pala, jossa arvoitus paljastuu vähitellen. Hynysen myöhempi novelli ”Kuningas” (Portti 1/2001) on vahvasti miekka ja magia -vaikutteinen Gilgamesh-kertomus, ja se voitti Portti-lehden perinteisen tieteenovellikilpailun, vaikka ei tieteiskirjallisuutta olekaan.

Toinen Conanissa julkaissut oli uuskummaan yhdistetty, Finlandia-Juniorinkin kaapannut kirjailija Jukka Laajarinne, jonka hämähäkkitarina ”Peto” vuodelta 1988 on edustaa lajityypin parodiaa. Muita Conaniin kirjoittaneita olivat Jan-Erik Ehrström, joka on sittemmin julkaissut omakustanteena fantasiaromaanin *Metallion* (2019). Lisäksi hän on toiminut pelisuunnittelijana, samoin kuin Paul Laane, jonka novelli on nimeltään ”Yötaivaan varjo”. Sittemmin Tähtivaeltajan pitkäaikaisena päätoimittajana toiminut Toni Jerrman lähetti myös oman novellinsa Conaniin. ”Gibil, miekka” oli aiemmin ilmestynyt Time and Space -lehdessä vuonna 1983. Conanin lukijanovelleja tutkinut Mikael Luova on arvelut, että Jerrmanin novelli on mahtipontisuudessaan miekka ja magia -genren parodiaa.

Muut Conanin lukijanovellistit olivat nimimerkit Dorian Grey ja Ged the Greenhair, joista jälkimmäinen oli tuttu roolipelialan ihmisille aktiivisena keskustelijana. Mikael Luova on pitänyt Ged the Greenhairin tekstiä ”Kostoa” (1988) hyvänä ”kioskinovellina”, jossa alan tunnuspiirteet ovat hyvin hallussa. Alan fanien roolipeleliharrastus näkyi myös siinä, että vuonna 1987 Risto Hieta suunnitteli Miekka ja magia -nimisen roolipelin. Roolipelilehti Maguksessa julkaistiin myös useita alan

novelleja, kuten Sauli Santikon ”Veren maku” (Maugus 16; 1993).

Conan oli kaikkien huulilla muutenkin 1980-luvulla, sillä tuolloin John Miliuksen *Conan barbaarin* vanavedessä lukuisia muitakin fantasiaelokuvia. Miliuksen tulkinta ei ollut kovin uskollinen Howardin alkuperäisille tarinoille, mutta se ei varmasti moniakaan haitannut, ja elokuva on todennäköisesti muokannut useamman käsitystä lajityypistä kuin pulp-lehtien novellit ja jatkokertomukset. Muita ajan miekka ja magia -elokuvia olivat esimerkiksi Don Coscarellin *Voittamaton kostaja* (1982), Albert Pyunin *Julma miekka* (1982) ja Ruggero Deodaton *Barbaarit* (1987). Näitä julkaistiin Suomessa paljon vhs-kasetteina, mikä on osaltaan tehnyt lajityypistä nuorten miesten mielestä vetoavan, varsinkin jos elokuvat tulivat kielletyiksi videolain aikana.

Aitoa sword and sorcery -kirjallisuutta alettiin kuitenkin laajamittaisesti saada suomeksi vasta 1990-luvun alussa, jolloin Jalava julkaisi useita Howardin novellikokoelmien käännöksiä. Vuonna 1990 ilmestyivät *Conan ja demonit* ja *Conan taistelija* ja seuraavana vuonna *Conan voittaja*. Vuonna 1992 tuli *Yön kuninkaat*, jonka takana oli isompi WSOY. Howardia on sittemmin julkaistu suomeksi säännöllisesti, joskin asialla ovat olleet edelleen Jalava sekä pari pienkustantamo. Vuonna 1992 ilmestyi suomeksi myös Michael Moorcockin *Elric Melnibonélainen* (1972), joka on lähempänä aitoa sword and sorcerya kuin tolkienlaista fantasiaa. Lisäksi joitain alaan liittyviä antologioita julkaistiin 1990-luvun alussa, jota voikin pitää suomeksi julkaistun miekka ja magia -kirjallisuuden ensimmäisenä kultakautena. Esimerkiksi Book Studion julkaisemassa Peter Hainingin toimittamassa *Weird Tales* -antologiassa (suom. 1992) on muutamia miekkaan ja magiaan laskettavia tarinoita, vaikka

PEDON KIROUS

SUOMALAISIA MIEKKA JA MAGIA -NOVELLEJA

Kyynisiä antisankareita verisine kirveineen, petollisia noitia, kosmisia hirviöitä, outoja yhteiskuntia, kadonneita maita...

Miekka ja magia eli sword and sorcery on fantasiakirjallisuuden usein väheksytty alalaji. 1930-luvun pulp-lehdissä kehitetty lajityyppi on elänyt pitkän elämän tolkien-laisen korkean fantasian katveessa, mutta lukijat ovat sitä kuitenkin aina rakastaneet.

Näin myös Suomessa. **Pedon kirous** tarjoaa historiallisen katsauksen suomalaiseen miekka ja magia -kirjallisuuteen, ja kirjan ensimmäiset novellit ovat 1980-luvulta. Mukana on alalla tunnettuja kirjoittajia, kuten **Jussi Katajala, Heikki Nevala, Tuomas Saloranta ja M. G. Soikkeli**. Kirjassa on lisäksi näytteitä laajasta **Praedor** -maailmaan liittyvästä kirjallisuudesta, jota ovat tehneet muun muassa **Edith Arkko, Erkki Leppänen ja Kristel Nyberg**.

Pedon kirouksen on toimittanut **Juri Nummelin**, joka on tehnyt kirjaan myös esipuheen. Siinä hän käy läpi lajityypin historiaa meillä ja muualla.

Kannet: Kari A. Sihvonen

HELMIVYÖ

ISBN 978-952-7469-74-3

